

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 1. Vtrum actio baptizandi sit necessario exprimenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

effusione, idque, tum in Baptismo, tum in reliquis Sacramentis, tum etiam igne Purgatorij, si quid superfit purgandum, ut ibidem Hieronymus & Origenes hom. 24. in Lucam. *Baptizare* enim idem est aliquando quod *Purgare*. Potest etiam per ignem intelligi generatim omnis afflictio, qua purgamur siue in hac vita, siue futura: & hic videtur verus sensus huius loci.

An in arena quandoque queat baptizari.

Dices Secundò, Nicephorus lib. 3. histor. cap. 37. refert, quemdam Iudæum in magno morbo cum desiderio Baptismi flagraret, & aqua deesset, fuisse arenam perfulsum, & subito conualuisse: ergo in necessitate non sola aqua est materia.

Respondeo, Quod conualuerit, accidit ex magno desiderio Baptismi, Deo operante miraculè; non quod Baptismus ille ratus esset; nam postea fuit aqua baptizatus; ut ibidem Nicephorus.

ARTICVLVS IV.

An debeat esse Aqua simplex?

13 Et de fide.

Respondeatur, debere esse veram aquam, ita ut speciem seu naturam aquæ vltimalis habeat. Est fide tenendum. Definitur in Concilio Tridentino sess. 7. can. 2. de Baptismo. Quæ autem sit vera aqua, & quæ non, est Philosophorum & Medicorum disceptatio.

Regule duæ circa dubiam aquam in Baptismo.

Duæ tamen regulæ, hæc in re, sunt considerandæ. Prior est, quando dubium est, sit ne vera aqua, an non, nullo modo esse adhibendam baptismi, nisi in extrema necessitate, quando alioquin homo sine Baptismo esset moriturus: tunc enim etiam dubia materia adhiberi debet, v. g. aqua rosacea, vel cereuisia. Quia non omnino constat, an specie differat ab aqua: unde non constat talem baptismum esse inualidum; ac proinde in extrema necessitate esset adhibendus: hæc enim necessitas postulat, ut omni ratione licita succurramus. Atqui hic nullum peccatum est; nam extrema necessitas excusat à sacrilegio, quod hic alioquin esse possit. Sacrilegus enim est, qui adhibet incertam materiam, dum certæ copia est; non autem, qui adhibet incertam, quando alia haberi nequit, & res sine periculo salutis æternæ nequit differri. Altera regula est: qui baptizatus est materia ambigua, debet postea, si superviuat, rebaptizari sub conditione.

14

Petes; Vtrum Nix possit conferri Baptismus? Respondeo, Etsi Nix videatur eiusdem naturæ cum Aqua; tamen non potest fieri Baptismus in Nive nisi liquefacta, quia non potest per eam fieri ablutio; Aqua enim dumtaxat ratione abluitionis est materia baptismi. Unde res omnis, quæ non habet naturam Aquæ; vel si habet, non tamen est in statu idoneo ad abluendum, non potest esse baptismi materia. In extrema tamen necessitate, quando alia ratio non suppeteret, posset & deberet infans Nive perfundi cum solita verborum formula. Nã quidam existimant, inter quos Ioannes Maior, sufficere ad essentiam Baptismi aquæ contactum, etiam si nulla sequatur ablutio.

An Nix possit baptizari.

ARTICVLVS V.

Vtrum hac sit Forma: Ego te Baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Respondeatur Affirmatiuè. Notandum est, Fuisse varios errores circa formam baptismi. Primus est eorum, qui tempore Apostolorum baptizabant *In tribus sine initio Principijs*, vel *In tribus Filijs*, vel *In tribus Paraclisis*: ut patet ex can. 48. Apostolorum. Secundus est Gnosticorum; qui baptizabant *In nomine ignoti Patris omnium, & veritatis omnium Matris, & in nomine descendens IESV ad vntionem & redemptionem, & communionem virtutum*; teste Irenæo lib. 1. contra hæreses cap. 18. vbi vide & alias formas. Tertius error est Paulianistarum & Cataphrygum, qui non baptizabant *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, ut refertur 1. qu. 1. Can. *Cataphryga*. Quartus fuit multorum Arianorum, qui etiam non seruabant veram formam; inter quos quidam Deuterius ita baptizabat, *Baptizetur Barabas in nomine Patris per Filium in Spiritu sancto*; sed aqua, quæ erat in lauacro, repente euanuit: ut refert Nicephorus lib. 16. cap. 35. Quintus fuit Eunomianorum, qui baptizabant *In Christi mortem*, teste Socrate lib. 5. cap. 23. Sextus est hæreticorum nostri temporis, qui etiam vera forma vtantur; tamè dicunt illam non esse necessariam; concionè enim sufficere. Contra quos actum supra.

15 Errores circa formam baptismi.

Contra hos errores, fide tenendum est, legitimam & necessariam formam esse, *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Colligitur Matthei 28. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*; iuncta Ecclesiæ traditione; & Patrum interpretatione. Definitur etiam in Concilio Florentino; & colligitur ex Tridentino sess. 7. can. 4. de Baptismo: estque sententia omnium Patrum & Doctorum. Aduerte tamen, Non omnia verba huius formæ esse necessaria ad Sacramenti substantiam; licet sint necessaria, ut seruetur Ecclesiæ præceptum. Si tamen prætermitteretur *Ego*, vel nullum esset peccatum, ut vult Albertus; vel solum veniale, ut vult Sotus: expressio enim ministri nec implicita nec explicita est necessaria; ut patet ex forma Græcorum. Ratio est: quia nihil facit ad significandum Sacramenti effectum. Sed occurrunt aliquot dubia.

16 Contra hos errores, fide tenendum est, legitimam & necessariam formam esse, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Quale peccatum omittitur Ego in forma baptismi.

D V B I V M I.

Vtrum Actio Baptizandi sit necessariò exprimenda?

Hæretici & Catholici omnes admittunt actum baptizantis exprimendum; quod definitum est ab Alexandro III. Cap. *Si quis puerum*. de Baptismo & eius effectu. *Si quis*, inquit, *puerum in aquam immerserit in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, & non dixerit, Ego te baptizo, puer non est baptizatus*. Idem patet ex Florentino, vbi hæc forma præscribitur. Ratio est; Quia si non exprimeretur actus baptizandi, forma non significaret effectum Sacramenti: & proinde significatio Sacramen-

17 Est de fide.

cramenti esset indeterminata. Ablutio enim ipsa per se non satis significat spiritalem animæ ablu- tionem, nisi per verba ad id determinetur, sicut materia per formam determinari debet.

Aduerte tamen, Actum baptizandi variè posse exprimi: sufficit enim, vt exprimatur, quatenus actu exercetur: vt, *Baptizo te, Baptizari, Baptiza- tur*; vel (vt dicunt Græci) *Baptizetur seruus Chri- sti, in nomine Patris, & Filij &c.* qui tamen verum baptisma conferunt, vt definitur in Concilio Flo- rentino: ab antiquissimis enim temporibus hac formâ vsi sunt.

Quòd autem Innocentius IV. in cap. 1. de *Bap- tismo & eius effectu*, putat, si Latinus diceret, *Bap- tizet te Christus in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*; cum nihil effecturum, eò quòd apud Lati- nos talis forma non sit recepta; apud Græcos ta- men, vbi hæc forma toleratur, fore ratum baptis- ma; fundamēto caret, & benè refutatur ab Adria- no qu. de Baptismo art. 3. dub. 2. Ratio est, Quia vbiunque locorū & à quocumque adhibeantur omnia, quæ sunt de essentia Sacramenti, confici- tur Sacramentum; neque consuetudo, vel prohi- bitio Ecclesiæ essentialia potest mutare. Et con- firmatur in proposito: quia si expressio solius Mi- nistri exercentis actum sufficit ad essentia Sacra- menti, vt patet apud Latinos; cur non expressio solius Christi sufficiat sine Ministro inferiore, cum ipse sit Minister principalis, qui in omnibus Sa- cramentis semper operatur? Vnde etiam in Sacra- mento Confirmationis ad essentiam Sacramenti sufficit, *Consignet te Christus*: in Pœnitentiâ, *Ab- soluat te Christus*: sicut in extrema Vnctione, *In- dulgeat tibi Deus*. Quòd autem idem Innocentius ait, non fore baptismum; si quis dicat *Ego Paulus baptizo te, vel baptizetur seruus Christi à me*, minus habet apparentiæ.

D V B I V M II.

Vtrum necesse sit exprimere personam que baptizatur?

Respondeo, Omnium consensu id esse necesse- rium. Videtur definitū ab Alexandro III. loco citato. Colligitur Matth. 28. *Baptizantes eos.*

Ratio est; Primò, Quia alioqui actus bapti- zandi non significabitur, quatenus hic & nunc sit in particulari; quod tamen est necessarium: nam Sacramentum consistit in actu particulari, qui hic & nunc fit circa certum subiectum, vt homo intelligat se hic & nunc sanctificari. Secundò, Quia effectus baptismi non est remissio peccato- rum in communi, sed huic collata: ergo vt Sa- cramentum significet huic conferri gratiam & rem-issionem, debet exprimi persona cui confer- tur. Quam ob causam etiam in Sacramento Con- firmationis, Pœnitentiæ, Ordinis, & extremæ Vnctionis exprimēda est persona suscipiens. Ter- tiò, Quia baptismus est spiritalis quædam regen-eratio: generatio autem requirit distinctionem inter generans & genitum; quam distinctionem oportebat exprimi. Hinc fit, vt nemo seipsum baptizare queat: vt definitum est ab Innocen- tio III. Cap. *Debitum*. de Baptismo & eius effe-ctu. Potest autem hæc persona exprimi, vel di- cendo *Baptizo te*; vel vt Græci, *Baptizetur seruus Christi*. Rectius tamen Latini: quia melius sic explicantur causæ baptismi, effectus eius, & ipse actus, vt hic & nunc obitus. Accedit; Quòd is,

qui baptizatur, nondum sit seruus Christi, sed per baptismum fiat.

D V B I V M III.

Si quis sic diceret, Ego te Paulum bap- tizo &c. & hic non esset Paulus, sed Petrus: vtrum esset validus Baptismus?

Respondeo, Sine dubio esse ratum, modò baptizans nõ ita determinet suam intentio- nem ad Paulum, vt intendat excludere Petrum. Ratio est, Quia primò & directè intendit bap- tizare hunc hominem presentem, quem priuato er- rore existimat esse Paulum: sed hic priuatus error non potest elidere intentionem per se sufficientē, cui intentioni per accidens coniungitur; nam in- tentio eius nullo modo ab illo errore pēdet. Nec refert, quòd falsum sit, *Ego baptizo te Paulum*; quia ex intentione ipsius verum est: sensus enim ver- borum est, *Ego baptizo te, quem puto esse Paulum*: qui sensus est verus; & sic oratio ista ab omnibus in hoc casu acciperetur. Secus res habet in Sacramē- to Matrimonij; quia intentio contrahentis ita fi- gatur ad hanc personam, vt excludat aliam. Ratio est, Quia Matrimonium nõ solum est Sacramen- tum, sed etiam quidam contractus ciuilis, in quo est quædam permutatio rerum & corporum: vn- de postulat vt fiat cum persona determinata, & inter res determinatas.

D V B I V M IV.

Vtrum necesse sit dicere in nomine, non in nominibus?

Respondeo, Id esse necessarium, ad eò vt si dicatur *In nominibus*, nihil efficiatur. Est cõ- munit sententia Doctorum. Ratio est, Quia non solum Trinitas personarum, sed etiam vnitas natu- ræ hoc Sacramēto profitenda est, cum sit Chri- stianæ fidei professio; ad quam non minùs vnitas naturæ, quàm Trinitas personarum pertinet. Si autem dicatur *In nominibus*, significabitur diuersa- tas naturæ, saltē numeralis.

Notandum autem illud *In nomine*, potissimùm tria insinuare. Primò, *Virtutem & auctoritatem*. Ita D. Thomas, & Catechismus Pij V: quæ virtus & auctoritas, vna est in tribus personis.

Secundò, Insinuat *Inuocationem*. Ita Magister dist. 3. quomodo etiam interpretari videtur Cle- mens lib. 3. Recognitionum; & Auctor de Ec- clesiasticis dogmatibus cap. 34. vnde Patres Sa- cramentorum formas vocant *Inuocationes*; vt patet ex Dionysio cap. 2. parte 2. & cap. 7. par. 3. de Ec- clesiastica Hierarch. Et Cyrillo Hierosolimitano Catechisti 3. Illuminatorum. Dices, Tres sunt inuocationes diuinarum personarum: vnde Ec- clesia aliquando Patrem, aliquando Filium, ali- quando Spiritum sanctum inuocat: ergo *In no- mine*, nõ potest esse *In inuocatione*. Respondeo; Du- pliciter potest Trinitas inuocari. Primò, Secundū propria personarum: & sic sunt *Tres inuocationes*. Secundò, Iuxta communia; & sic est *Vna tantum inuocatio*; quomodo inuocatur in Baptismo. Ratio est, Quia inuocatur Trinitas ad sanctificandum; sanctificare autem conuenit Trinitati secundum perfectionem essentialē & communem, quæ vna eademque est in tribus. Vnde Hieronymus in cap. 4. ad Ephes. *Non in nominibus, sed in nomine, quia vnus est Deus*. Idem docet Ambrosius lib. 2. de Sacram. cap. 7.

D d d

Tertiò

Actus ba- ptizandi quomodo possit ex- primi.

Innocentij IV. opinio refutatur.

Affirma- tur.

Quomodo exprimen- da sit Per- sona que baptiza- tur.

19 Affirma- tur.

20

In nomine, quid signifi- cecit.

In Bap- tismo est solū vna inuo- catio Tri- nitatis.